

tednik **PLUS**

Redna mesečna priloga Štajerskega tednika
tednik PLUS, junij 2015

ITI TJA

Iti tja,
drugam,
izven svojega jezika,
po poti rok,
ker tu ni,
tu ni ...
»In tudi ne bo,«
reče starec
in se zaklene
v svojo nizko pokojnino,
»vnuki bodo šli -
delo se sneti tam
kot velik zlat kovanec
na tujem ...«

Iti tja,
preko svojih nog,
stopiti si v srce
in s stopali zrušiti
domovino v sebi.
O, tujina,
ki požiraš naše sinove in hčere,
z vsakim požirkom
krušiš slovenski obraz,
ki se sramežljivo stiska
v telo zemljevida.

David Bedrač

Kolofon

Redna mesečna priloga
Tednik PLUS - Spoznajmo Ptuj
30. junij 2015

Urednica priloge:
Simona Meznarič

Avtorji prispevkov:
Majda Goznik, Urad Vlade Republi-
ke Slovenije za zamejce in Slovence
po svetu, Irena Bezjak.

Avtorji fotografij:
Črtomir Goznik, Boris Voglar, Urad
Vlade RS za zamejce in Slovence
po svetu, zasebni arhivi zamejcev in
Slovencev po svetu.

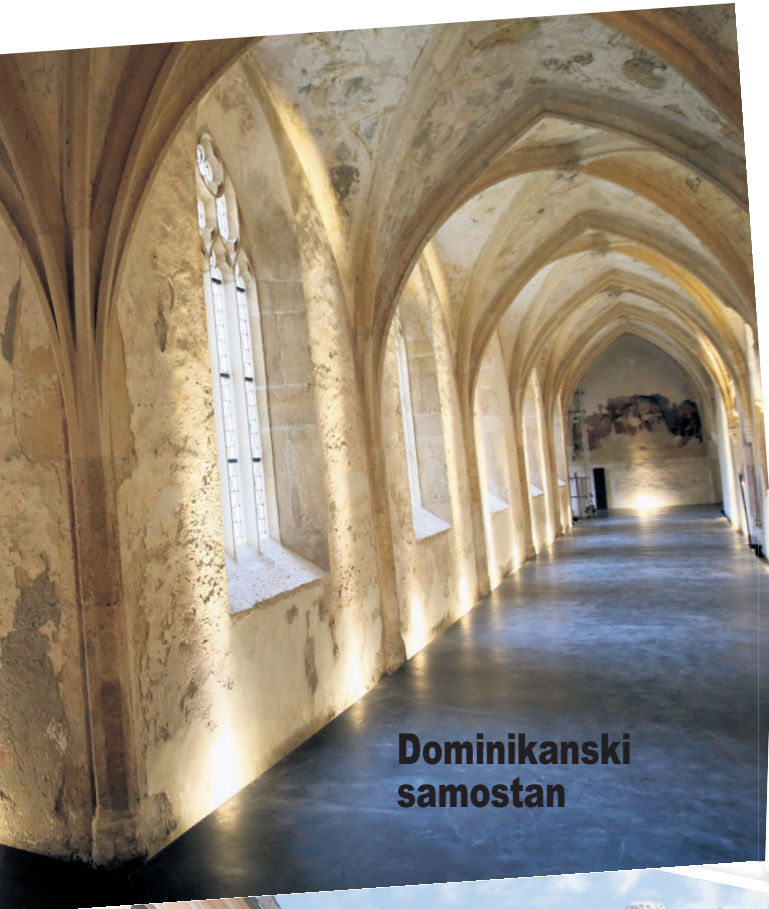
Lektoriranje: Jože Šmigoc

Tehnično urejanje: Patricija Majcen

**Stari rotovž,
Slovenski trg 6**

Dominikanski samostan

Minoritski samostan s cerkvijo

Orfejev spomenik

Dravski stolp
(danes Miheličeva galerija), največji od šestih stolpov renesančnega mestnega obrambnega sistema

Mali grad, kjer domuje ena najlepših knjižnic v Evropi

Dragoceni tiski iz Knjižnice Ivana Potrča Ptuj

Ptuj se ponaša s številnimi zakladi na področju kulture in zgodovine, stavbne in druge dediščine, med drugim tudi z dragocenimi tiski v zbirkah Knjižnice Ivana Potrča Ptuj. Ptujška knjižnica, ena najlepših v Evropi, bo zagotovo v dneh srečanja zamejcev in Slovencev po svetu pritegnila marsikaterega med njimi. V sodelovanju z vodjo domoznanskega oddelka Miro Petrovič smo izbrali nekaj dragocenih tiskov, ki jih tam najdete.

„Knjižnica Ivana Potrča se lahko pohvali z bogato zbirko knjižnih dragocenosti. Jedro tvorijo knjižni fond iz knjižnice Muzejskega društva Ptuj (ustanovljeno 1893) in gradivo iz različnih zasebnih, društvenih, šolskih in samostanskih knjižnic, ki so na Ptuj in v okolici delovale pred drugo svetovno vojno; gradivo je prevzela takratna Študijska knjižnica ob svoji ustanovitvi leta 1948. Zbirke so se skozi desetletja bogatile in dopolnjevale z nakupi in darovi ter sodijo danes med najdragocenejše v Sloveniji. Predstavljamo vam nekaj teh dragocenosti, ki so pomembne in izjemne zaradi svoje vsebine, izvora, načina izdelave ali starosti,“ je povedala Mira Petrovič.

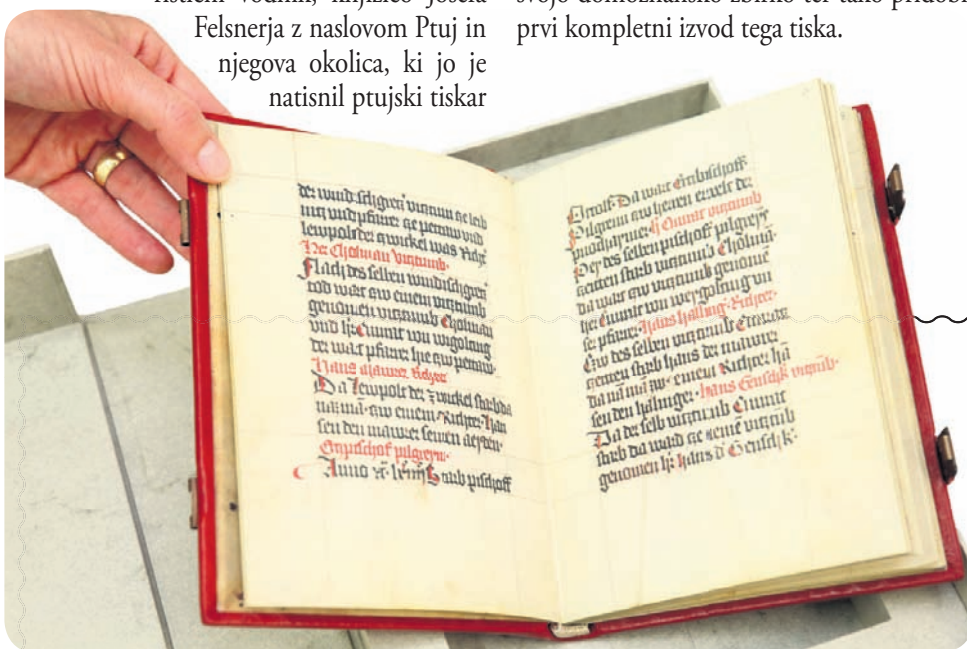
V ptujski knjižnici je ohranjen najpopolnejši komplet časopisa Štajerc.

V Knjižnici Ivana Potrča hranite še številne druge dragocene tiskane izdaje.

„Druge tiskane dragocenosti so še prva monografija o Ptuj, ki jo je Ferdinand Raisp, ptujski kronist in krajevni zgodovinar naslovil Ptuj, najstarejše štajersko mesto in njegova okolja in velja za njegovo najznamenitejše delo. Z izdajo posebnih brošur je leta 1860 obeležil tudi dva za Ptuj pomembna dogodka: odprtje železniške proge Pragersko–Velika Kaniža in razpustitev ptujskega Invalidskega doma. Leta 1895 je Ptuj dobil svoj prvi turistični vodnik, knjižico Josefa Felsnerja z naslovom Ptuj in njegova okolica, ki jo je natisnil ptujski tiskar

Wilhelm Blanke. Posebno privlačnost daje vodniku 20 ilustracij Ptuja in okolice, ki so delo Aloisa Kasimirja in so jih kasneje uporabili tudi kot motive za ptujske razglednice.

Iz ptujskega obdobja Franza Antona Schütza so znani trije slovenski tiski, med njimi tudi molitvenik Hitra inu glatka pot pruti nebessam iz leta 1793, ki velja za prvi ptujski tisk. Izjemno redki tisk ima velik pomen za zgodovino ptujskega tiskarstva, a je dolgo veljal za izgubljenega. Leta 1998 ga je knjižnica ob pomoči zbiralcev našla in odkupila za svojo domoznansko zbirko ter tako pridobila prvi kompletni izvod tega tiska.

Faksimile statuta mesta Ptuja iz leta 1376

Nekaj posebnega je tudi statut mesta Ptuja iz leta 1376 ...

„Ptujski mestni statut sodi med najpomembnejša besedila slovenske pravne zgodovine in je edini srednjeveški mestni statut, ki je nastal na celinskem delu slovenskega ozemlja.

Ohranjeni izvod je unikat in ga danes hrani Herzog August Bibliothek v Wolfenbüttelu pod naslovom Stadtrecht von Pettau 1376. Leta 1998 je Umetniški kabinet Primoža Premzla v sodelovanju z Zgodovinskim arhivom Ptuj izdal faksimile in kritično izdajo z besedili v slovenščini in nemščini, ki vsebuje kodikološki opis, transkripcijo nemškega teksta s slovenskim prevodom, tekstnokritična in vsebinska pojasnila, dodana pa so tudi kazala.

Žiga Herberstein: Gratae posteritati

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj je leta 2014 v sodelovanju z Umetniškim kabinetom Primoža Premzla izdala delo Žige Herbersteina Gratae posteritati iz leta 1560. Ptujski izvod je eden redkih ohranjenih koloriranih izvodov na svetu.

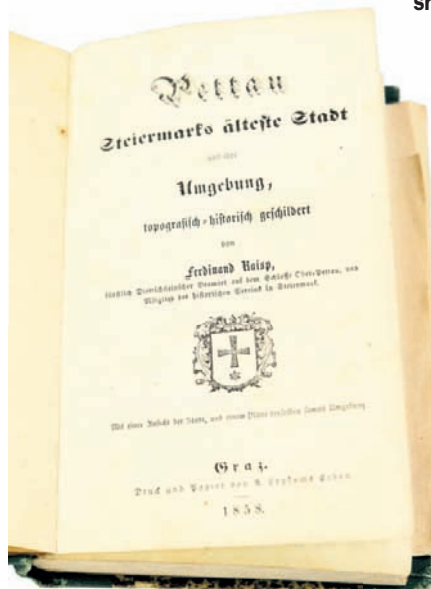
„V ptujski zbirki knjižnih dragocenosti je ohranjeno nekoč znamenito, danes pa manj znano delo slovitega Žige Herbersteina Gratae posteritati iz leta 1560. Gre za drugo izdajo tega dela, ki pa je v primerjavi s prvo iz leta 1558 obsežnejša, privlačnejša in bogateje ilustrirana. Poseben čar dajejo knjigi ročno kolorirane grafike, na katerih so podobe devetih vladarjev tistega časa, Herbersteinov grb (dvakrat) in šest celopostavnih portretov Žige Herbersteina.

Ptujski izvod Gratae posteritati je eden redkih ohranjenih koloriranih izvodov na svetu, posebno dragocenost pa mu daje dejstvo, da je bil nekdanji sestavni del bogate knjižnice družine Herberstein na Ptuj. Zaradi izrednega zanimanja, ki ga je bilo delo Gratae posteritati deležno v javnosti, in zaradi potrebe po zaščiti izvirnika je knjižnica v sodelovanju z Umetniškim kabinetom Primoža Premzla leta 2014 izdala faksimile in študijsko izdajo dela. To je znanstvena monografija, ki vsebuje prevod dela v slovenski jezik (ki je tudi prvi prevod tega dela nasploh), komentar k prevodu in štiri spremne študije, ki z različnih vidikov osvetljujejo vsebino in pomen dela in prinašajo nova spoznanja o njegovem avtorju, nastanku dela in njegovi vsebini. Faksimile je izšel v bibliofilski izdaji v 100 ročno oštevilčenih izvodih in je v kompletu s študijsko izdajo na voljo poznavalcem in bibliofilom.”

Zelo dragoceni so notni rokopisi iz 18. stoletja. Ptujška rokopisna glasbena zbirka iz sredine 18. stoletja predstavlja zaokrožen repertoar plemiške grajske kapele in sodi v najbogatejši fond posvetne glasbe, najdene na naših tleh. Ob njej se vračamo v kulturno glasbeno življenje plemiških rodbin, ki so imele v 18. stoletju razkošne dvorce v okolici Ptuja.

Ptujska rokopisna glasbena zbirka iz sredine 18. stoletja

Prva monografija o Ptuj Ferdinandaisa

V ptujski knjižnici je ohranjen najpopolnejši komplet časopisa Štajerc, ki je danes pomemben za različne zgodovinske raziskave. Knjižnica hrani obsežno zbirko razglednic krajev na širšem območju Ptuja in Ormoža (Ptuj, Ormož, Haloze, Slovenske gorice, Ptujsko in Dravsko polje). Zbirko sistematično gradimo od leta 2003, obsega pa okrog 2.000 razglednic, ki segajo v čas od konca 19. stoletja do danes. Posebno obsežna in bogata je zbirka razglednic Ptuja, saj so Ptuj upodobili na številnih razglednicah,“ je povedala Mira Petrovič.

V tuji svet jih je odpeljala želja po boljšem, lepšem, svobodnejšem ...

Marija Hernja Masten

Take in podobne zgodbe nam pripovedujejo naši zdomci in izseljenci in jih lahko slišimo na vsakoletni, najstarejši prireditvi, ki jo pripravlja Izseljenska matica z imenom Srečanje v moji deželi. Nanjo prihajajo z različnih koncev sveta: iz ZDA, Avstralije, Južne Amerike, Kanade, Švedske, Francije, večina pa iz bližnje Nemčije. Kamorkoli so se Slovenci izselili, so kmalu ustanovili društvo, organizirali dopolnili pouk za svoje otroke v slovenskem jeziku, izdajali časopis, se literarno in umetniško udeleževali, vedno so jih družili slovenska pesem in glasba ter družabnost.

Že od srednjega veka naprej so se ljudje odločali in zapustili svojo prvotno domovino ter si poiskali novo življenje nekje na tujem. Razlogi za izselitev so bili v prvi vrsti gospodarske narave, šli so »s trebuhom za kruhom«, saj so jim doma slabe letine in sprememba kmetijskega gospodarstva v industrijsko družbo otežile življenjske razmere in odločitev za odhod ni bila več težka. Drug razlog je bila politična sprememba, kot na primer izseljevanje Primorcev v Južno Ameriko po dvigu italijanskega fašizma leta 1924 ali begunci in izgnanci

1947-1950, ki so se izselili v Argentino (ok. 6000).

Prvi velik val izseljevanja v začetku 19. stoletja

Prvi Slovenci so se izseljevali že v času protireformacije, množično izseljevanje, predvsem iz gospodarskih razlogov, pa se začne v dvajsetih letih 19. stoletja. Najbolj zaželen cilj je bila Severna Amerika in tja so se Slovenci začeli izseljevati, tam so videli možnost gospodarskega dviga. Od ok. 1880 do 1914 se je v velikem izseljenskem valu izselilo z Dolenjske, Primorske, Bele krajine, in Notranjske okoli 300.000 Slovencev, poleg ZDA tudi v Vestfalijo, na Nizozemsko, v Egipt (7700 žensk iz Primorske, znanih kot aleksandrinke) in Brazilijo.

Tudi v ptujskem okraju so se pojavili razni agenti, ki so vabili ljudi v tujino. Med njimi so se našli prevaranti; tako je leta 1906 oblast opozarjala naivne, ki bi nasledili mamljivi ponudbi goljufivega agenta A. Gergoleta iz Chiassa v Švici, ki je urejal izseljevanje v Brazilijo.

Večinoma so to bili ljudje kmečkega rodu in so se zaposlovali v premogovnikih in

metalurški industriji. Redkeje najdemo primer, da so se tujci priselili v naše okolje. Na Ptuj se je leta 1907 pri-

»Velika večina Slovencev ima v družini tudi kakega 'izseljenca, zdomca' ali vsaj znanca, ki je odšel v tujino. Ko se je odselila teta, je bila njena namera, da bosta s stricem v tujini ostala le nekaj let, samo toliko, da si opomoreta, potem pa se bosta vrnila domov. Toda dom, družino sta si spletla v Nemčiji, hčerki sta tam obiskovali šole, tam imata prijatelje, tam je njun svet. Želja staršev po vrnitvi ni nikoli ugasnila., saj smo prav Štajerci znani po tem, da imamo veliko domotožje in smo zelo navezani na svoj domači kraj. Zato sta v Sloveniji gradila hišo. Leta so minevala, prišla je upokojitev, vrnili pa se niso. Malo je tistih, ki se vrnejo. Poznam staro ptujsko družino, kjer sta mož in žena v času med obema vojnama šla v Ameriko, tam sta dovolj zaslužila, se vrnila na Ptuj, odprla podjetje in kakor vsi bogati ptujski meščani kupila posest v Halozah. Tudi naš sosed se je z ženo po dolgoletnem delu in življenju v tujini vrnil domov, otroci pa so ostali v novi domovini.«

selil Jörgensen Niels Peter, po rodu Danec, po poklicu sedlar in tapetnik in godbenik. Ali mu je ugajal Ptuj ali kaka Ptujčanka, lahko le ugibamo.

Med izseljenci so bile zastopane tudi ženske; sprva sestre misijonarjev, kot je bila sestra Ana, (misijonar F. Ba-

raga) ali Polona (misijonar F. Pirc), kasneje žene ali dekleta, ki so sledile svojim moškim v tuji svet. Ni manjkalo niti znanstvenic, ki so iskale nove poti. Vestfalija je leta 1900 zabeležila 9193 oseb, ki so govorile slovenski jezik, od tega 29,8 % žensk.

Izseljevanje se je nadaljevalo tudi po prvi svetovni vojni, vendar predvsem v Evropo, saj je Amerika 1924 sprejela nov priseljenjski zakon, ki je omejil priseljevanje iz jugovzhodne Evrope.

Danes so migracije mnogo lažje, saj EU dovoli svojim državljanom, da si po svobodni izbiri najdejo državo in mesto kjer bodo bivali. Generalna skupščina Združenih narodov je sprejela in razglasila 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III) Splošno deklaracijo človekovih pravic (Universal Declaration of Human Rights), v kateri 13. člen določa; da ima »vsakdo pravico do svobodnega gibanja in izbire prebivališča znotraj meja določene države«. In vsakdo ima pravico zapustiti katerokoli državo, vključno s svojo lastno, in se vrniti se v svojo državo.

Marija Hernja Masten

Viri in literatura: SI ZAP05, MOP, spisi za 1906 in 1907. Slovenika, Slovenska nacionalna enciklopedija, Knj. A-O, geslo Izseljenstvo, Ljubljana 2011; M. Drnovšek, Izseljevanje Slovencev z zgodovinskega vidika, v: Dve domovini, Ljubljana 2003, št. 17.

Foto: Arhiv

Brezplačna ladijska vozovnica za Brazilijo iz leta 1893

S Ptujkega jih je največ odšlo v Nemčijo

Sredi 60. let 20. stoletja je Nemčija močno potrebovala delavce in zvezna vlada je začela akcijo pridobivanja delavcev predvsem iz vzhodne Evrope. Takrat so se tudi s ptujkega konca odpravili na delo v tujini: iz Dornave, Moškanjcev, z Dravskega polja, iz Halož in Slovenskih goric. Do leta 1964 se je število tako imenovanih »gastarbajterjev« ali gostujočih delavcev v Nemčiji povečalo na milijon. Zdaj za slovenske izseljence v Evropi veljajo tisti, ki so tja odšli na začasno delo prav v času velikega buma v 60. letih prejšnjega stoletja. Številni so se za stalno naselili v Nemčiji in odpeljali s seboj tudi svoje družine ter jih sedaj smatramo za zdomce.

Grajsko dvorišče**Ptujska dvorišča vse bolj živijo**

Ptujska dvorišča v zadnjem času močno spreminjajo svojo podobo. Medtem ko so bila še nedavno v večini neurejena, se v zadnjem obdobju tudi zaradi razcveta mestnega dogajanja, predvsem pa mednarodnih festivalov in spremenjene lastniške strukture spreminjajo v lepo urejene urbane enote z življenjem in dogajanjem. Dvorišče minoritskega samostana, ki je eno najlepših poletnih prizorišč tudi v Sloveniji, ne samo na Ptuj, se je za najrazličnejše dogajanje odprlo že leta 1969, ko je prvič gostilo festival narodno-zabavne glasbe Slovenije. Od takrat dalje je najpogostejše odprto dvorišče na Ptuj. Tudi grajsko dvorišče je pogosto gostitelj glasbenega, gledališkega in drugega dogajanja. Prireditveno najmlajše je dvorišče Doma kulture na Vrazovem trgu, ki kar kliče po posnemanju. V ptujskem mestnem jedru na več življenja in ureditev čakajo še številna dvorišča. Nekatera med njimi je v svoj fotografski objektiv ujel tudi mojster fotografije Stojan Kerbler.

Dvorišče MuziKafeja**Dvorišče v Prešernovi ulici****Dvorišče nadžupnijskega urada sv. Jurija****Dvorišče minoritskega samostana****Turnirski prostor na gradu****Dvorišče v Jadranski ulici 9**

Čarobnost ptujskih dvorišč in parkov

Ptuj skriva veliko presenečenj, ki niso vidna kar na prvi pogled. Med njimi so gotovo čudovita dvorišča v starem jedru mesta, v katerih se prepletata dih preteklosti in ritem vsakdanjega življenja. Treba je le zaviti okoli vogala, odpreti kakšna vrata in odstrli se vam bodo dragoceni »intimni« kotički staroste slovenskih mest. Morda ne ravno dovolj prepoznavna so skrita mestna dvorišča pod milim nebom pravzaprav neprecenljiv del dragocene zakladnice Ptuja, saj so na svoj način čuvaji preteklosti in pozabljenih usod nekdanjih stanovalcev. V sebi nosijo številne neponovljive, enkratne, a nikoli povedane zgodbe, anekdote in skrivnosti ljudi.

Mesto Ptuj pa se lahko pohvali tudi s kar nekaj parki, namenjenimi tako sprostitvi kot rekreaciji, predvsem pa druženju v zelenih oazah. Vsi parki so urejeni, krasijo jih cvetlične gredice, travnate površine, igrišča, skulpture in klopi za daljši ali krajši počitek. Priljubljeni so pri vseh generacijah, od najmlajših do najstarejših.

Parki dajejo mestu svojstven pečat v vseh letnih časih, bodisi odeti v živo zelene barve pomladi, pisano jesensko barvno rapsodijo ali v dih jemajočo kristalno belo snežno odejo.

Zelena površina med mestnim stolpom in cerkvijo sv. Jurija, kjer stoji kip petovionskega škofa Viktorina Ptujskega

Park Fortuna pri Termah Ptuj

Ptujski parki in zelene površine

Med najstarejše zelene površine v mestu prav gotovo sodi Mestni park ob Dravi. Že ob svoji ustanovitvi je Olepševalno društvo Ptuj leta 1886 (predhodnik današnjega TD Ptuj) sklenilo, da bo uredilo in na novo zasadilo park ob reki Dravi, končno podobo pa je dobil v času Ornigovega županovanja. V zadnjih letih so v njem uredili več novih cvetličnih gred, na civilno pobudo pa je bilo urejeno otroško igrišče. Premožni meščani, grofica Herberstein in občina pa so združili moči in denar pri ureditvi parka Ljudski vrt. Olepševalno društvo je tam leta 1892 kupilo parcelo in začelo graditi leseno gostišče Švicarija, eno najlepših ptujskih gostiln v tistem času. Lepo urejen park z ribnikom je postal priljubljeno sprehajališče in prostor za druženje številnih Ptujčanov. Četudi Ptujčani Ljudski vrt še vedno obiskujejo, je danes blede sence nekdanje veličine.

Na novo podobo čaka tudi Sončni park ob dominikanskem samostanu, ki prav tako dobiva novo vsebino.

Najmlajša urejena cvetlična zasaditev na Ptuj pa je Evropark ob ptujskem podvozu, ki ga je TD Ptuj uredilo v spomin ob vstopu Slovenije v EU. Na ta dogodek spominja zasaditev z več kot 7000 cveticami v obliki zastave EU ter slovenskega in ptujskega grba.

Evropark

Ljudski vrt

Sončni park

Anastazija Ribarska

Anastazija Ribarska se je rodila v Prekmurju. V Makedonijo jo je leta 1976 pripeljala ljubezen, moža Makedonca je spoznala v Ljubljani, kjer je študirala. Po poklicu je socialna delavka, a v svojem osnovnem poklicu ni nikoli delala. Sedaj je že upokojena.

„Z domovino sem bila in sem še vedno zelo povezana, stiki niso bili nikoli prekinjeni. Starše in sorodnike sem obiskala najmanj enkrat letno. Vsa moja družina in sorodniki so v Sloveniji. O tem, da bi se vrnila v Slovenijo, sem v začetku veliko razmišljala, a čas je tekel, ostala sem v Makedoniji. Na tujem svojih življenjskih in kariernih ciljev nisem mogla uresničiti, ker nisem opravljala svojega poklica; bila sem uslužbenka v tovarni. V zadnjih letih prihajam v Slovenijo še pogosteje, ker se je v Slovenijo vrnila oz. preselila hčerka, ki je zobozdravnica.“

V Skopju, kjer živi Anastazija Ribarski, že 20 let deluje Slovensko združenje France Prešeren, katerega predsednica je že 12 let. „Cilj in namen našega združenja je negovanje in širjenje slovenskega jezika, promocija slovenske kulture ter ohranjanja slovenske skupnosti v Makedoniji. V okviru združenja deluje komorni pevski zbor, ki je že dvanajstkrat nastopil na Srečanju v moji deželi – dobrodošli doma. Ena poglobitnih dejavnosti je tudi dopolnilni pouk slovenščine, imamo tudi knjižnico z lepim številom knjig. Srečanja Dobrodošli doma, ki bo 4. julija na Ptuj, se bomo udeležili z gledališko skupino, ki jo sestavljajo mladi člani združenja. Pričakujem, da se bomo spoznali in navezali stike s številnimi s slovenskimi društvi v zamejstvu in po svetu.“

Marija Ahačič Pollak

Rodila se je v glasbeni družini v Trzinu. Konec leta 1960 je pustila obetavno pevsko kariero z Aveniki in šla za možem v Kanado. V Montrealu je ustanovila radio Glas kanadskih Slovencev ter bila prva odgovorna urednica in voditeljica. Trenutno je producentka tega radia. Vodi tudi odlično žensko vokalno skupino Plamen, ki bo drugo leto praznovala 25-letnico obstoja, konec avgusta 2016 pa bodo ponovno gostovale v Sloveniji. Marija Ahačič Pollak je letos s sošolci v Kranju praznovala 60. obletnico mature.

„V življenju so mi bili vedno najpomembnejši družina, glasba in slovenstvo. Moja pevška kariera seveda ni bila taka, kot bi bila, če bi ostala z Aveniki, vendar mi je to dejstvo pomagalo, da sem začela pisati svoje skladbe in besedila. Snemala sem jih v Sloveniji, tako da Slovenije pravzaprav nikoli nisem zapustila.“

Že od leta 1977 dela kot volonterka v slovenski skupnosti, pomaga, da se slovenski jezik ohranja, kolikor je pač mogoče.

V domovino se vrača od leta 1966 vsako leto. „Vedno sem imela domotožje. Moj mož je to vedel in mi je omogočil, da sem šla vsako leto domov, obiskala starše in prijatelje.“

Marija Ahačič Pollak živi v Torontu, kjer so Slovenci izredno dobro organizirani. Imajo Vseslovenski kulturni odbor, ki povezuje vsa društva, teh pa ni malo. Pod njegovim okriljem sta tudi radio Glas kanadskih Slovencev in revija Glasilo. Po smrti moža v Sloveniji preživi vsako leto vedno več časa. „Veselim se srečanja s Slovenci, ki živijo po svetu. Opravila bom tudi nekaj pogovorov za naš radio. Srečanje v domovini je resnično dobra in koristna povezava med nami, ki živimo na tujem,“ je povedala Marija Ahačič Pollak.

Valentin Inzko

Visoki mednarodni predstavnik za Bosno in Hercegovino Valentin Inzko je avstrijski državljani in koroški Slovenec, ki je zelo vezan na svoj domači kraj Sveče v Rožu. Šolal se je na Slovenski gimnaziji v Celovcu, na univerzi v Gradcu (pravo in jeziki) in na Diplomatski akademiji na Dunaju. Kadarkoli je doma, zjutraj orgla pri prvi nedeljski maši in se udeležuje prireditve domačega kulturnega društva Kočna, ki je staro več kot 100 let. V domačem kraju je prenovil hlev in mlin, nekoč pa namerava urediti skromen vaški muzej, ki bo hkrati tudi muzej slovenske identitete.

„Svojega diplomatskega poklica v ožji domovini ne bi mogel izvajati, tako da me je pot peljala v Mongolijo, Šri Lanko, New York, Beograd, Prago, Ljubljano in Sarajevo ter druge kraje. Poklicne cilje sem popolnoma ustvaril, saj sem vedno imel dosti božjega žegna in sreče, poznal sem pa tudi prave ljudi, ki so mi želeli dobro in podpirali moje načrte. Ko si v svetu, hitro spoznaš, da se cenita kvaliteta človeka in pridnost. V tem smislu smo lahko pripadniki malih narodov vedno konkurenčni in uspešni,“ je povedal Valentin Inzko.

Upokojitev se bliža, takrat se bo za vedno vrnil in to ga navdaja z veseljem, veseli se že aktivnih del v koroški domovini. Velikokrat ima hudo domotožje.

„Na Ptujski Gori deluje naš dolgoletni in priljubljeni župnik minorit, pater Roman, to bi bil še dodaten dober vzrok, da se udeležim srečanja Dobrodošli doma na Ptuj. Dokončne odločitve pa se še nisem sprejel. Od srečanja pričakujem, da si vsi damo korajžje, da si povemo svoje zgodbe in da se z več samozavesti vrnemo v naše poklicno in drugo okolje.“

Upam pa tudi, da se bo krepilo povezovanje med Slovenci, saj smo včasih v tujini sosedje, pa ne vemo drug za drugega. To v času informacijske tehnologije ni več opravičljivo.“

Štefan Grabar

Starši Ptujčana Štefana Grabarja, rojenega v Nemčiji leta 1977, so v to državo prišli pred 42 leti, ker so imeli boljše pogoje za delo kot doma. Sam dela kot delovodja v avtomobilski delavnici. Poročen je z Nemko, imata dva otroka. S Slovenijo je povezan preko sestre, ki živi na Ptuj, teta, stric in sestrice pa živijo v Radencih. Ko je bil še majhen, so vsake šolske počitnice šli v Slovenijo, starši so rekli, „da gredo domov“.

Tudi sam z družino vsak dopust preživi v Sloveniji, dvakrat se je že udeležil maratona v Radencih, redno obiskuje tudi nogometne tekme v Ljudskem vrtu in Stožicah. Slovenijo in Ptuj ima rada tudi njegova žena, ki jo je spoznal v Portorožu. Štefan Grabar pove, da njegova otroka nista tako povezana s Slovenijo in Ptujem, kot je on sam. Vsak drugi teden sicer hodita v slovensko šolo, slovensko dobro razumeta, govorita pa še ne tako dobro. Skupaj s sinom Luko navijata za slovenske športnike.

V Schorndorfu, kjer živi, je blagajnik pri slovenskem društvu Štorklja, ki je zelo aktivno na športnem in kulturnem področju. Ker je Schorndorf majhna prekmurska enklava, je društvo nekoliko bolj prekmursko. Ko se srečajo, veliko govorijo tudi o slovenski politiki in gospodarstvu. Društvo prodaja slovenske kranjske klobase in kuhano domače vino, tako da Nemci že dobro poznajo slovenske specialitete.

Štefan Grabar doslej še ni resno razmišljal o tem, da bi se vrnil v Slovenijo, tudi zato, ker je bil rojen v Nemčiji. Njegovi starši so se z veseljem vrnili v rojstno domovino, pri otrocih druge generacije pa je tako, da so ponosni, da so Slovenci, zavedajo pa se, da so rojeni v Nemčiji in da je tudi Nemčija del njihove identitete. Materialno se v Nemčiji veliko bolje živi, kot v Sloveniji, zatrjuje Štefan Grabar.

Špela Ivančič Smuk

„Pravijo, da ljubezen ne pozna meja. Bo že držalo, saj bo kmalu štiri leta, odkar sem se preselila v ZDA, natančneje v Cleveland, od koder je moj mož. Z domom pa ostajam tesno povezana, vesela sem, da je informacijska tehnologija tako napredovala, da sem z domačimi dnevno v stiku. V tem trenutku še ne razmišljam o vrnitvi v domovino, seveda pa tega ne izključujem. Slovenija je zame še vedno moj dom, vsaj enkrat na leto se z možem vračava domov, letos prvič tudi s hčerko. Vsako leto pa naju v Clevelandu obiščejo najbližji prijatelji iz Slovenije,“ pravi Špela Ivančič Smuk, ki se ptujskega srečanja Dobrodošli doma ne bo udeležila, saj v domovino prihaja z družino šele konec avgusta.

Špela Ivančič Smuk je študirala management v Mariboru. Po desetih letih bogatih delovnih izkušenj ji ni bil problem dobiti zaposlitve na slovenskem konzulatu v Clevelandu, kjer je bila zaposlena kot izvršna asistentka generalnega konzula. Lani je zaradi rojstva hčerke delo prekinila, saj žal, v Ameriki poročniški ekonomski položaj kot pri večini starejše generacije Slovencev, ki živijo v Ameriki. Enega od življenjskih ciljev sem vsekakor že uresničila, je pa še kar nekaj takšnih, ki čakajo na izpolnitev.“

V Clevelandu, kjer Špela Ivančič Smuk živi, deluje kar nekaj slovenskih društev. To je pričakovano, glede na to, da gre za mesto z največjo populacijo Slovencev v ZDA. Aktivni so Štajersko-primorski klub, Belokranjski klub in Slovenska pristava in vsi se trudijo obdržati slovensko tradicijo.

Marija Grbić

Marija Grbić se je rodila v Skopju leta 1948 in se še istega leta s starši, oba sta Slovenca, preselila v Banja Luko. Do leta 2012, ko se je upokojila, je delala na davčni upravi. Od leta 2003 vodi Slovensko društvo Triglav v Banja Luki. „To delo me sedaj drži pokonci in navdihuje,“ pravi. Do matrine smrti leta 2013 je Slovenijo obiskala pogosto, sedaj prihaja občasno.

„Prvo (manjšinsko) društvo na območju Republike Srbije je bilo ustanovljeno januarja 1998. V preteklih letih je zrastle v vsestransko aktivno društvo, ki deluje predvsem na področju kulture in učenju slovenščine v šoli dopolnilnega pouka. Danes ima 1300 članov, Slovencev iz Banja Luke in njene okolice,“ je povedala Marija Grbić. Od leta 2004 je društvo član Zveze nacionalnih manjšin Republike Srbije, od januarja leta 2010 pa član Zveze slovenskih društev v Bosni in Hercegovini – Evropa zdaj.

„Ponosni smo, da smo najštevilnejše in najaktivnejše manjšinsko društvo v Republiki Srbiji. Največ pozornosti namenjamo ohranjanju slovenskega jezika, kulture in običajev. Društvo organizira številne dejavnosti, med katerimi imata posebno mesto dopolnilni pouk slovenščine za mlajše in starejše učence ter kultura. V društvu delujeta mešani pevski zbor Davorina Jenka in otroška folklorna skupina. Društvo ima tudi svojo knjižnico, v kateri je zbranih več kot 4000 knjig. Letno izda dva biltena.“

Društvo vse leto organizira številne dogodke, slavnostne, novoletne in božične prireditve, srečanja s starejšimi člani ipd. Večkrat je gostitelj pesnikov, književnikov, slikarjev, glasbenikov ne samo iz Slovenije, temveč tudi iz tujine. Člani društva, učenci dopolnilnega pouka slovenščine, člani zbora in člani folklorne skupine se redno udeležujejo dogodkov in prireditev v Sloveniji, Bosni in Hercegovini ter v drugih državah.

Vse dogodke redno objavljajo na spletni strani www.udruzenjetriglav.com. Marija Grbić ne razmišlja več, da bi se vrnila v Slovenijo. Če pa bi se zgodilo to, kar se je v času zadnje vojne, pa bi se zagotovo vrnila.

Člani Slovenskega društva Triglav Banja Luka se bodo 4. julija predstavili tudi na Ptuj. Postavili bodo stojnico, zapel bo njihov pevski zbor in zaplesala njihova otroška folklorna skupina.

Danica Zorec

Danica je z možem Dragom več kot 40 let živela v Avstraliji. Delala sta v tiskarstvu in osvojila več svetovnih tiskarskih oskarjev. Po vrnitvi sta načrtovala, da si bosta stalno bivališče ustvarila na Ptuj. Žal se je zasukalo drugače, Drago se je nenadoma poslovil. Danico sedaj nič več ne veže na Ptuj. Avgusta bo odpotovala v Avstralijo, stanovanje pa si zdaj išče v Londonu, kjer že živi hčerka z možem.

Po vrnitvi sta z možem naletela na kup ovir, od zapletov pri urejanju zdravstvene zavarovanja do papirjev za gradnjo doma. Povsod sta ostala na pol poti, nekaterih odgovorov Danica še danes nima.

„Sistem je prirojen temu, da ga kršiš, ker ti ne dajo možnosti. Ne želim se pokoriti slovenskemu sistemu, da bom stalno iskala neke luknje ali koga, ki mi bo naredil neko uslugo,“ je ogorčena Danica, ki ne more verjeti, da je pri nas vse tako zapleteno, vsak najmanjši birokratski postopek je povezan s kupi papirjev in obiskov, hojo od okenca do okenca, od urada do urada. V Londonu, kjer bo v bodoče živela, bo že s prvim plačanim računom za vodo in elektriko lahko šla k zdravniku in bo zdravstveno zavarovana. Ljudje, ki delajo na uradih, bi morali tistim, ki pridejo, pomagati, ne pa jim nakladati, da se to in ono ne da. Tega tisti, ki so dolgo časa živeli v tujini, ne morejo razumeti in to jih tudi odvrča od vrnitve v domovino.

„Pogrešala bom našo plesno skupino, skupino društva Cesarsko-kraljevi Ptuj. To društvo je za Ptuj felemenalno. Žal se Ptuj tega ne zaveda. Ne razumem tega. Imamo grajske igre, ki lahko pritegnejo ljudi, če pa jih društvo želi organizirati, mora izpolniti najrazličnejše pogoje, zagotoviti redarje ... Zakaj mora neko društvo, ki je prostovoljno, ki pomaga Ptuj, plačevati redarje? Vsakogar vprašam, kaj pomeni oživiti Ptuj. Nisem se dobila odgovora. Vprašanje je, ali želimo oživiti Ptuj za Ptujčane, ki slabo obiskujejo ptujске prireditve, če pa ga želimo oživiti za turiste, bi takim društvom, kot je CKP, mesto moralo pomagati, si prizadevati za povezovanje z drugimi društvi, ne imeti vse razdrobljeno. Opazujem mestno dogajanje: obiskovalci Ptuja se počutijo izgubljene Malenkosti lahko Ptuj dvignejo. V Zagrebu sem na enem od plakatov za neko prireditev videla, da so imeli 12 sponzorjev, CKP ne dobi niti enega. Ptujčani bi lahko uspeli, samo povezati bi se morali.“

Anton Jurgetz

Dr. Anton Jurgetz je bil rojen med drugo svetovno vojno v kraju Wumbach, današnjem Vurbergu, v hiši, kjer je bila rojena tudi njegova mama. Otroška leta je preživel na Vurbergu in v Cirkulanah. Izobraževal se je na področju kemije in inženirstva. Iz osebnih razlogov je leta 1965 zapustil Slovenijo, da bi nadaljeval študij kemijskega inženirstva in poklicno pot v tujini. Delati je začel v Solingenu, nadaljeval v Ulmu in končal v Münchnu pri koncernu BMW, kjer je bil več let eden vodilnih uslužbencev na področju laboratorijskih služb. Med delom v tujini je imel stalne stike s podjetji v Sloveniji, sodeloval je z mariborsko in ljubljansko univerzo. Povabili so ga tudi v vladni strateški gospodarski svet v vladnem mandatu 2004–2008. Bil je tudi član nadzornega sveta podjetij Helios in NKBM.

Že pred 20 leti je bilo ustanovljeno Bavarsko-slovensko društvo, ki deluje volontersko na gospodarskem, kulturnem in izobraževalnem področju in v katerem deluje kot član upravnega odbora. Društvo spodbuja osebne, kulturne, in gospodarske povezave med deželo Bavarsko in Republiko Slovenijo. Organizirajo skupna gospodarska in kulturna srečanja, zavzemajo pa se tudi za sodelovanje na področju izobraževanja strokovnih poklicev.

„Do sedaj nisem razmišljal o tem, da bi se vrnil v rojstno domovino. Svojo življenjsko pot sem razvijal v 'novi' domovini, kjer sem bil deležen spoštovanja, moje delo je bilo cenjeno. Dobil sem priložnost za razvoj poklicne kariere in jo tudi izkoristil. V novi domovini sem si ustvaril dom in družino, živim v urejenem in varnem okolju, kjer ne doživljam oporekanja ali nevošljivosti. Pri vsem tem pa nisem nikoli zakrival svojih korenin. Rad prihajam v rojstni kraj, kjer obujam spomine na otroška leta, rad pa se tudi vrnem v kraj, kjer zdaj živim,“ je povedal dr. Anton Jurgetz.

Benka Pulko

Moj dom bo za vedno samo Ptuj

Svetovna popotnica Ptujčanka Benka Pulko je tujino prvič okusila pri treh letih, ko je za nekaj dni zapustila Ptuj in obiskala Dunaj. Potem je bil na vrsti tuji Maribor, pa še bolj tuja Ljubljana. „Pri tridesetih sem šla v tujino za dobrega pol desetletja. Sedaj sem v glavnem večino leta kje drugje, le doma ne. Veliko časa preživim v ZDA, kjer je bil rojen moj zelo dragi soprog. Ne oziraje se na to, kam me odnese in za koliko časa, sem še vedno samo Ptujčanka in moj dom bo za vedno samo Ptuj,“ poudarja Benka Pulko.

„Vse ostale kraje dojemam kot popotne destinacije, točke, kamor je lepo in od koder se redno in vedno vračam domov. Ker dom je občutek v srcu, ne lokacija, kjer spiš nekaj dni, mesecev ali let. V glavnem me od doma vleče učenje, spoznavanje novega in razumevanje drugačnega. Narava dela, ki ga opravljam – pisanje knjig in motivacijska predavanja – so aktivnosti, ki jih lahko in z veseljem opravljam kjerkoli. Potrebujem le računalnik in voljo do dela. To mi je v zadnjih letih doma sicer pobral vrag: birokracija, delo zaradi dela, nesmiselni predpisi, počasne prakse in tako naprej so me pripravili do tega, da v Sloveniji najraje delam kar se da malo. Nič hudega, mi vsaj ostane več časa za družino, prijatelje, ptujsko vino in piščance,“ je Benka Pulko povedala o uresničevanju življenjskih in poklicnih ciljev.

Kljub letom je z domom še vedno povezana s popkovino. Doma straši, kot se je slikovito izrazila, vsak teden vsaj nekajkrat. V 21. stoletju, ob uporabi vsemogoče tehnike, je to zelo preprosto. Fizično priropota v povprečju dvakrat letno in ostane mesec, dva, odvisno od trenutnega navdiha, klime in vlade. „Ko naletim na preveč tistih, ki še vedno parlamentirajo o drugi svetovni vojni, grem zelo kmalu. Ker moje življenje je preveč vredno, da bi ga zapravljala za brezplodne diskusije o Slovencih.“

Slovencev ima dovolj doma, tako da se zunaj Slovenije z veseljem posveča Neslovencem. Na ta način se ima možnost naučiti več o Slovencih. „Če ste me hoteli vprašati, ali bi pristala na življenje izključno v Sloveniji, je odgovor ne. Ker tukaj teče čas za moj okus prepočasi. Velika večina ljudi živi v nekem dremežu in redkokomu se ljubi stopiti iz utečenih okvirjev. Tako življenje ni zame. Utrip Slovenije se mi zdi kot vožnja s hitrim motorjem, na katerem je voznik neprestano 'na brežji'. Življenje se mi zdi čisto prekratko in predragoceno za počasno zbiranje izkušenj, za neodzivnost, počasnost in podobno. Spali bomo na pokopališču, sedaj, dokler imamo v sebi še kaj življenja, pa je čas, da še kaj postorimo, spremenimo in pustimo kje kak pozitiven pečat,“ pravi Benka Pulko, ki je 4. julija ne bo na srečanju na Ptuj, ker bo takrat raziskovala ameriško Montano.

Rast XLIV že 44. skupina abiturientov

Na Ptuju se bo 4. julija predstavila tudi skupina 24 študentov iz Argentine, starih 17 let, potomci slovenskih starih staršev, ki so v tujino odšli maja leta 1945 iz političnih in verskih razlogov. V Argentini so ustanovili slovenska društva, postavili domove in tudi šole: Rast XLIV so že 44. skupina abiturientov, ki so 15 let hodili na tečaje slovenščine.

Z domovino svojih prednikov so povezani na več načinov: o njej so jim pripovedovali stari starši, o njej se učijo, v Sloveniji imajo bližnje in daljne sorodnike, nekateri izmed njih so bili v Sloveniji že večkrat na obisku. Njihovi stari starši so v Argentino prišli kot begunci brez vsega.

„Naši starši, že vsi rojeni v Argentini, so že imeli priložnost se izobraževati, študirali so na višjih šolah in univerzah. Danes so profesionalci, podjetniki.“

Večji del skupine študentov bo tokrat prvič obiskal domovino svojih prednikov. Pot je zelo dolga in seveda draga, zato taki obiski niso preveč pogosti. »Vsi smo iz Buenos Airesa, kjer je aktivnih šest slovenskih društev in tudi Slovenska hiša, kjer med drugimi organizacijami deluje tudi srednješolski tečaj, katerega učenci smo. Vsi hodimo na ta tečaj, pa tudi redno in z veseljem odhajamo v domove, kjer imamo slovenske sv. maše, pevske zборе,

Skupina študentov iz Buenos Airesa se bo 4. julija predstavila tudi na Ptuju.

Foto: zasebni arhiv

folklorne in športne dejavnosti, pa tudi družabna srečanja. V naši argentinsko-slovenski skupnosti imamo prireditve in dejavnosti vse leto, skoraj vsak konec tedna je mogoče obiskati kakšno slovensko prireditev. V zadnjih dvajsetih letih se je kar veliko argentinskih Slovencev preselilo v Slovenijo. Mi smo stari 17 let in bomo letos zaključili srednjo šolo. Mladi smo in še ne vemo, kam nas bo peljalo življenje. Zelo verjetno je, da se bo kateri izmed nas odločil za življenje v domovini prednikov,“ je povedal Pavel Brula, vodja spremljevalcev skupine.

Skupina mladih iz Buenos Airesa bo na srečanju Dobrodošli doma nastopila z odrsko predstavo Tvoj sem, ni važno kje. V njej bodo plesali argentinski ples, peli in recitali v slovenščini in španščini. Izbrali so dela slovensko-argentinskih avtorjev.

Gabrijela Žagar

Do svojega tridesetega leta je Gabrijela Žagar na Vrhniki pri Ljubljani. Po maturi se je odločila za študij prava na ljubljanski pravni fakulteti. Po diplomi je bila kar nekaj let zaposlena na pritožbenem oddelku ZPIZ, opravila je tudi pravosodni izpit. Ljubezen pa jo je leta 2006 odpeljala v Stuttgart, kjer še danes živi.

„Ponovno sem se morala začeti učiti nemščine. S partnerjem sva se sicer razšla, vendar sem v Nemčiji ostala, saj sem tu v devetih letih že pognala korenine in sem zadovoljna tako v poklicnem kot osebnem življenju. Na banki v Stuttgartu sem zaposlena kot pravnica. Sicer je moje delo precej drugačno od tistega, ki sem ga opravljala v Sloveniji, a je polno novih izzivov in je tudi zaradi nenehnih regulatornih sprememb na bančnem področju zelo raznoliko,“ predstavlja svojo življenjsko in poklicno pot Gabrijela Žagar.

Kot pravi, so Nemci so zelo odprti in zelo dobro sprejemajo razliknost: „Z odhodom v tujino se mi je odprl nov svet in vsekakor bi svojo pot v tujino opisala kot uspešno tako v poklicnem kot osebnem smislu.“ Z domačimi in prijatelji je zelo povezana, v Slovenijo prihaja skoraj vsak mesec. V Stuttgartu, kjer živi, deluje dve slovenski društvi: SKUD Triglav in KD Slovenija, zelo aktivna pa je tudi slovenska katoliška misija. Je članica obeh društev, nekoliko aktivnejša v društvu SKUD Triglav, v katerega se je včlanila leta 2008. Leta 2012 je bila izvoljena za predsednico koordinacije slovenskih društev v južni Nemčiji, lansko leto pa je bila po poteku dvoletnega mandata izvoljena drugič.

„Tako kot vsi drugi aktivni člani društev tudi jaz opravljam delo predsednice koordinacije v svojem prostem času z željo, ohranjati našo kulturo in jezik ter združevati naše ljudi, ki živijo v Nemčiji. Cilj koordinacije je povezati Slovence na tem območju, moj osebni cilj kot predsednice pa je pomagati Slovincem tudi z znanjem, ki sem ga prinesla iz Slovenije.“ Posebno pozornost namenja vključevanju mladih v delo društev.

Trenutno o vrnitvi v domovino ne razmišlja, to pa ne pomeni, da to možnost izključuje: „Če bi našla v Sloveniji primerno delo, morda tudi na področju sodelovanja s Slovenci, ki živijo zunaj slovenskih meja, bi se morda vrnila. Srečanja Dobrodošli doma se bom udeležila, tudi zato, ker bo sočasno na Ptuju potekala seja sveta vlade za Slovence po svetu, katerega članica sem. Zelo se že veselim obiska, saj je Ptuj vsekakor eno od najlepših slovenskih mest, v katerem sem imela pred leti tudi sama priložnost živeti dobri dve leti in imam v mestu ter okolici še vedno veliko prijateljev. Srečanje je idealna priložnost, da naredimo kakšne skupne načrte,“ je Gabrijela Žagar povedala pred srečanjem Dobrodošli doma na Ptuju.

Vida Rieschner

Ptujčanka Vida Rieschner je v Avstralijo prvič odšla leta 2001 in tam živela 13 let. „V Avstralijo sem prvič odšla kot turistka, nato pa kot študentka. V Sloveniji je bila v tistem času akademija za likovno umetnost kar precej tradicionalno usmerjena, mene pa je zanimala sodobnejša umetnost. Po univerzitetni diplomi v likovni umetnosti (kiparstvu) sem se vrnila v Evropo, a sem hitro ugotovila, da mi je avstralska kultura zlezla pod kožo in da se moram vrniti. Vpisala sem se na podiplomski študij in uspešno končala magisterij v izobraževanju (učiteljska likovne umetnosti). Do novembra 2014 sem živela v Melbournu v Avstraliji, trenutno z možem Brianom, ki je Avstralec, živi v ZDA, v Seattlu, kamor sva se preselila lani in kjer delam kot pomočnica direktorja podjetja Skoah, ki proizvaja visokokakovostne produkte za nego kože. Ker želim volontersko delati z mladimi brezdomci, sem trenutno v procesu preverjanja kazenske neoporečnosti. Z Youth Care centrom James WW. Ray Orion bom pričela delati čez kakšen mesec in tako pridobivati izkušnje, da bi se kasneje lahko zaposlila pri njih ali njim podobni ustanovi. To je moj cilj in želja za prihodnost, kar se tiče poklicne poti. Domov sem, ko sem bila še v Avstraliji, prihajala vsako leto in pol, zdaj, ko sem bližje Evrope, se bom vračala pogosteje.“

Dnevno pogreša svoje najbližje družinske člane – očeta, mamo, sestre, brata, nečakinje ... – in dobre prijatelje, ki živijo v Sloveniji. „Kar pa se tiče slovenske kulture in običajev, pa moram reči, da ne čutim nobene velike praznine, ker tega ni v mojem življenju. Tu in tam si želim, da bi cel svet praznoval pust, tako kot ga znamo mi Ptujčani, ampak to pa je tudi vse,“ priznava Vida Rieschner, ki o vrnitvi v Slovenijo ne razmišlja.

Irena in Franc Ljubec

Ptujčana Irena in Franc Ljubec že več desetletij živita v Zermattu, v Švici. Franc je odšel prvi, pred 45 leti, Irena pa se mu je pridružila pred 38 leti.

Franc je sprva načrtoval, da bo ostal eno sezono, da bi si nekaj zaslužil za smučanje; v Švici je namreč živela njegova sestra Anica. Zasukalo se je drugače, saj jima je novo okolje ponudilo boljše priložnosti za življenje in delo. Hčerka se jima je rodila še v Sloveniji, sin Kristjan pa že v Švici. Na novo okolje sta se hitro privadila, pravita. „Rada odideva in rada spet prideva,“ pravita.

Irena ga ima še vedno. „Rada odideva in rada spet prideva,“ pravita. Franc je začel v gostinstvu, zdaj pa je že dolgo vodja poslovalnice – športne trgovine pri Martinu Julnu, bratu nekdanjega odličnega švicarskega smučarja Maxa Julna. Skorajda ni znanega slovenskega in svetovnega smučarja, ki mu že ni postregel, srečal pa se je tudi s številnimi znanimi filmskimi legendami, kot sta Brigitte Bardot in Roger Moore. Irena dela v gostinstvu. V Švici se živi drugače: več je reda, ljudje so prijaznejši drug do drugega, ni zavidevanja, zato si oba želita malo Švice v Sloveniji, Švicarjem pa malo več domačnosti. Saj se da z njimi, a prijatelji ne postanejo tako hitro.

Doma sta pogosto, Franc celo pet mesecev na leto; toliko se mu namreč v sezoni, pozimi, nabere nadur. O tem, da bi se vrnila za stalno, se še nista čisto odločila. Kot kaže, bosta vedno razpeta med Slovenijo, Ptujem, in Švico, saj ni pričakovati, da bi se sin ali hčerka z družinama preselila v Slovenijo. Oba pa se tako kot starša rada vračata na Ptuj, kjer imata prijatelje.

Ireni in Francu je žal, da se ne bosta mogla udeležiti srečanja Dobrodošli doma, ki bo letos na Ptuju. Takrat morata biti oba že na delovnih mestih. Ko je delo, dopustov ni. To je Švica.

Ohranjanje in krepitev slovenske identitete

„Ob nastopu funkcije sem poudaril, da bom deloval povezovalno med Slovenci doma in zunaj meja, med državnimi institucijami na kulturnem in gospodarskem področju. Bistvena naloga našega urada je ohranjanje in krepitev slovenske identitete med Slovenci zunaj Slovenije. To uresničujemo na več načinov: s financiranjem dejavnosti slovenske skupnosti in z aktivnim podpiranjem projektov, kjer povezujemo različna ministrstva in iščemo sinergije. Velik poudarek je na vključevanju mladih, na učenju slovenskega jezika. Hkrati pa je zelo pomembno, da tudi Slovence doma vedno znova opozarjamo na obstoj slovenske skupnosti zunaj meja, ki je v mnogih pogledih bolj zavedna in pripadna slovenstvu prav zato, ker ni samoumevna,“ je povedal minister za zamejce in Slovence po svetu Gorazd Žmavc.

Lahko izpostavite kakšno dobro prakso vašega doseđanja dela?

„V letu 2013 je bi naš urad

Foto: Črtomir Goznik

G. Žmavc: „Srečanje je namenjeno druženju in utrjevanju vezi med matično domovino in Slovenci zunaj meja.“

seznanjen s finančnimi problemi Tržaške knjigarne. Sam sem takoj pristopil k iskanju rešitev in ob sodelovanju različnih državnih institucij in zasebnega partnerstva smo ravno v začetku junija letos slavnostno odprli Tržaško knjižno središče, ki je vzorčen primer sodelovanja javno-zasebnega partnerstva in različnih ministrstev. Drugi primer je slovenska vzorčna kmetija v

Porabju, kjer smo v sodelovanju z ministrstvom za kmetijstvo vzpostavili možnosti za samooskrbo slovenske skupnosti. Projekt vključuje gradnjo gospodarskega prostora, hleva in turistično-bivalnega objekta z vso ustrezno infrastrukturo. Razpis za financiranje za redno delovanje slovenskih skupnosti in društev v tujini smo izvedli v začetku leta 2015 ter s tem zagotovili obstoj teh struktur.“

V krizi je za manjšine še težje

„Spoštovanje mednarodnih zavez ni nikoli samoumevno, manjšina se mora za spoštovanje zavez vedno znova boriti. Gospodarska kriza je seveda takšna okoliščina, ko države

varčujejo, in manjšina takrat še težje dobi tisto, kar ji pripada. Zato je vloga urada ključna prav v takšnih situacijah, ko mora z zmanjšanimi sredstvi zagotavljati vse vitalne funkcije slovenske skupnosti.“

Za zamejce od letos spletno stičišče

„Slovenci radi ustanavljajo svoje klube, kjer se družijo, govorijo slovensko in uživajo v tipičnih slovenskih spominih, navadah. Mlajše generacije se asimilirajo v večinski skupnosti in nastane medgeneracijska vrzel. Ko starejši ugotovijo, da je stik pretrgan, je že mnogokrat prepozno. Zato urad podpira različne projekte, ki predstavljajo medgeneracijsko povezova-

Sporočilo Slovincem doma in na tujem

Gorazd Žmavc: „Zavedati se moramo, da mej praktično ni več in da nas v skupno evropsko družino združuje skupni kulturni in gospodarski prostor. Zavedati se moramo pomena sodelovanja in pomoči rojakom. Za matično državo so rojaki po svetu naredili že ogromno, predvsem v času osamosvajanja in mednarodnega priznavanja naše države. Hkrati pa jih vabim, da s svojimi izkušnjami iz zahodnih in gospodarsko razvitejših držav pomagajo Sloveniji danes, da bomo skupaj ustvarili pogoje za tiste, ki se želijo vrniti.“

nje. Hkrati pa se zavedamo, da mladi spremljajo nove komunikacijske tehnologije in so s Slovenijo na ta način bolj povezani kot njihovi starši. Zato urad podpira uvajanje novih tehnologij med mladimi in tovrstne pobude iz izseljeništv. Letos smo tudi sami vzpostavili novo spletno mesto www.slovenci.si, ki bo z uporabo socialnih omrežij stičišče za vse Slovence po svetu. Želimo ustvariti pogoje za dvosmerno komunikacijo.“

Nov sporazum za mlade z Avstralijo

„Samo v letošnjem letu sem obiskal 16 slovenskih skupnosti zunaj Slovenije, med drugim v Nemčiji, na Irskem, v Londonu; pravkar pa sem se vrnil iz Avstralije, kjer so me toplo sprejeli. Ministrstvo za zunanje zadeve me je pooblastilo, da sem podpisal dogovor med Avstralijo in Slovenijo o t.i. delovnih počitnicah, ki bo omejenemu številu mla-

dih iz obeh držav omogočil pridobitev posebnega vizuma za enoletno bivanje v Avstraliji oziroma Sloveniji.“

Na Ptuj tudi seja Sveta za Slovence

„Srečanje na Ptuj je namenjeno druženju in utrjevanju vezi med matično domovino in Slovenci zunaj meja. Ptuj smo letos izbrali zaradi bogate ponudbe kulturnih in naravnih znamenitosti ter podpore občine, ki se želi predstaviti s svojo turistično ponudbo. Zato smo se odločili, da bomo isti dan izvedli tudi sejo Sveta za Slovence, na katero bodo prišli predstavniki slovenskih skupnosti s celega sveta. V popoldanskih urah pa pričakujemo, da se nam bodo predstavila izvozno usmerjena podjetja. Verjamem, da smo program zastavili dovolj široko, da bo vsak našel kaj zase. Iskreno vabim vse Slovence in jim kličem: Dobrodošli doma!“

Koliko Slovencev živi zunaj meja svoje matične domovine

„Po neuradnih ocenah naj bi v sosednjih državah živelo do 150.000 Slovencev, v zamejstvu in po svetu pa celo do 500.000, kar je ogromna številka. To nas spodbuja pri naših prizadevanjih, da se povežemo, si pomagamo, omogočimo prenos izkušenj in znanj iz tujine, hkrati pa poskusimo narediti vse, da se vsaj nekateri tudi vrnejo domov,“ poudarja minister Gorazd Žmavc.

Turizem – ena najpomembnejših dejavnosti mesta

V veliko veselje in zadovoljstvo nam je, da na Ptuj, enem najstarejših mest v Sloveniji in Evropi, letos gostimo srečanje Slovk in Slovencev iz vsega sveta. Prireditel Dobrodošli doma že vrsto let vabi zamejce in Slovence po svetu, da se vrnejo v svojo domovino, se spomnijo tradicionalnih običajev in navad. Ni naključje, da je bila organizacija letošnje prireditve zapupana Mestni občini Ptuj, saj je mesto z bogato zgodovino in kulturno dediščino močno vplivalo na razvoj območja in slovenskega naroda.

Območje Ptuja je bilo poseljeno že v mlajši kameni dobi, v antiki pa se je tu razvila rimska utrdba Poetoviona, ki je bila največje in najpomembnejše rimsko mesto na Slovenskem. Na bogato rimsko zgodovino nas spominja-

jo številne najdbe. Sicer pa je podoba Ptuja, kot ga poznamo danes, nastala predvsem v srednjem veku. Vse pomembnejše zgradbe so nastale v tem zgodovinskem obdobju: ptujski grad, dominikanski in minoritski samostan, mali grad, župnijska cerkev sv. Jurija. V 13. stoletju je Ptuj dobil svoj statut in s tem status mesta. Skozi Ptuj je potekala zgodovinska trgovska pot čez Dravo.

Ptuj je skozi zgodovino doživljal vzpone in padce. Po 2. svetovni vojni je nastala krajevna skupnost Ptuj, ki je bila v času prejšnje skupne države poznana po visokokvalitetni kovinskopredelovalni industriji. Danes so skoraj vsa podjetja s tega področja v velikih težavah, potrebe po storitvah pa so tako v Evropi kot po svetu vedno večje. Na Ptuj-

skem imamo še vedno obrate (delujoče in nedelujoče), pa tudi mojstre, katerih znanje in izkušnje hitro izginjajo. Tu vidim veliko priložnost za naše zdomce, da svoje prihranke naložijo, predvsem tisti, ki se nameravajo vrniti v Slovenijo. Zazidljiva zemljišča, sploh pa zapušeni objekti se za razmere v njihovih sedanjih domovinah še vedno prodajajo po zelo nizki ceni.

Strateške možnosti in razvojne priložnosti za vlaganje so tudi na področju turizma, ki je ena najpomembnejših dejavnosti našega mesta. Na tem področju so velike priložnosti za vlaganja v manjše družinske hotele, v razvoj dodatne ponudbe in zagon nekaterih opuščanih gostinskih obratov. Ptuj namreč letno obišče veliko število turistov, z okrepitevijo ponudbe pa je

pričakovati še večji obisk.

Danes je občina Ptuj ena od enajstih mestnih občin v Sloveniji, tu živi nekaj manj kot 25.000 ljudi v osmih četrtinskih skupnostih. Ptuj s pestro

ponudbo prireditel vse leto vabi domačine in obiskovalce. V zimskih mesecih je Ptuj pustna prestolnica, v poletnih mesecih pa zaživi s številnimi festivali in prireditvami. Ptuj

je gospodarsko, kulturno in upravno središče Spodnjega Podravja. Mesto je zelo varno, imamo bolnišnico, zdravstveni dom, dom upokojencev, trgovske centre, kljub temu pa premore veliko zelenih površin in je dovolj majhno za mirno življenje.

Na Ptuj se izredno veselimo prihoda naših zamejcev in Slovencev po svetu. Predstavili jim bomo mesto, naše običaje, kulturo in kulturno dediščino ter kulinarčne specialitete. Hkrati pa seveda vabimo vse Ptujčanke in Ptujčane, da se jim v petek in soboto pridružijo, pokramljajo z njimi, jim kaj pokažejo. Prepričan sem, da jih bo mesto očaralo, in upam, da se bodo z veseljem še kdaj vrnili.

Miran Senčar,

župan Mestne občine Ptuj

Foto: Črtomir Goznik

Miran Senčar, župan MO Ptuj

Dobrodošli doma, dobrodošli na Ptuj!

Letošnjo dobrodošlico rojakom bomo izrekli na območju, kjer so skozi tisočletja svoj dom našli pripadniki različnih plemen, ljudstev in narodnosti. V starodavnem mestu ob Dravi se bomo potrudili, da se bodo počutili zares domače, jim razkazali znamenitosti in zanimivosti ter jih seznanili tudi z njegovo mladostno dušo.

Program prireditve, ki vključuje pestro celodnevno in večerno dogajanje, je namenjen vsem generacijam in zanimanjem, rojakom iz sosednjih držav in Slovencem ter njihovim potomcem iz najoddaljenejših krajev, obiskovalcem iz vse Slovenije ter seveda domačinom. Ogledate si ga lahko na spletni strani www.dobrodoslidoma.si.

Dogajanje bo potekalo na

več prizoriščih, večji del v starem mestnem jedru, pri organizaciji in izvedbi prireditve pa sodeluje veliko deležnikov: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Mestna občina Ptuj, ZRS Bistra Ptuj, Javne službe Ptuj, ptujske kulturne ustanove, domača in zamejska društva, društva Slovencev po svetu, podjetja, tu-

ristični ponudniki, športniki, posamezniki, prostovoljci ...

V soboto, 4. julija, se bo dopoldanski del prireditve DOBRODOŠLI DOMA začel z vrsto zanimivih dogodkov v športnem duhu: na Mestnem stadionu se bodo v nogometu pomerili rojaki iz zamejstva ali sveta, športniki, predstavniki medijev in gospodarstvenikov

in člani Manager kluba Ptuj. Turnir bo potekal pod sloganom »Šport povezuje«. Vzponredno bo v dvorani Campus ekshibicijski trening čisto posebne vrste: mr. Simpatikus Dejan Zavec se bo pomeril s simpatičnim Klemnom Bunderlo. Ni še znano, ali bosta vadila bolj boksarske večšine ali simpatičnost, vsekakor pa vas prijazno vabimo, da pridete navijati za oba.

V Miklošičevi ulici bo na stojnicah bogata ponudba izdelkov domače obrti ter kmečkih in drugih dobrot. Organizirani bodo vodeni ogledi mesta, muzejskih zbirk in vinske kleti. V starem mestnem jedru, v Lackovi ulici, bodo potekale ulične delavnice za majhne in velike otroke s povezovanjem športa, kulture, rekreacije in

ustvarjalnosti. V predverju stavbe Javnih služb bo rojak Davor Mešič pripravil likovno delavnico za otroke.

Na Slovenskem trgu bo dogajanje obarvano srednjeveško z društvom Cesarsko-kraljevi Ptuj, v Krempljevi ulici pa bo vladalo vzdušje slavnega obdobja rimske Poetovione z društvom Poetovio LXIX. Tudi v Fürstovi hiši bo pestro. Ob ogledu hiše se boste seznanili z zgodbo o lastnikih – družini Fürst in z vsemi, ki tam ustvarjajo, ter si ogledali njihove stvaritve na prodajni razstavi. Tjaša Čuš bo za otroke pripravila delavnico poslikave obraza, v predverju pa bo gostoval mojster Marko Klinc ter predstavljaj našo pustno tradicijo in svojo obrt.

Ob 15. uri se bo na Me-

stnem trgu začela osrednja slovesnost: nagovorila nas bosta župan Miran Senčar in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc. V kulturnem programu bodo nastopili pevski zbori, folklorne skupine, orkestri, društva in gledališča slovenskih narodnih manjšin ter izseljenjskih skupnosti iz Hrvaške, Bosne, Avstrije, Argentine, Nemčije in Italije. Ob 21. uri bo na istem prizorišču koncert Helene Blagne, nato pa nas bo zabaval ansambel Krokodili.

Prijazno vabljeni! Skupaj z našimi rojaki bomo s pesmijo in plesom, s prijetnim druženjem ob domači kulinariki in z vrsto kulturnih užitkov slavili slovenske korenine in skupno domovino.

I.B.

Slovenski narod se ne konča na državnih mejah

Slovenski narod sodi med tiste evropske narode, ki jim geopolitična usoda ni namenila zaokrožitve celotnega narodnostnega ozemlja v mejah svoje nacionalne države.

Dobršen del Slovencev biva znotraj meja sosednjih držav. Slovenija je nacionalna država slovenskega naroda in matična domovina vseh Slovencev. Njen temeljni zakon, Ustava

Republike Slovenije, jo zato obvezuje (5. člen), da skrbi za avtohtone slovenske narodne skupnosti v vseh štirih sosednjih državah ter za slovenske izseljence in zdomce po svetu

in da pospešuje njihove stike z domovino.

Da bi Republika Slovenija lahko načrtno in učinkovito izpolnjevala te ustavne obveznosti, potrebuje poseben državni organ. Pred dvajsetimi leti je bil zato ustanovljen Urad (Vlade) Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je prvih deset let deloval kot organ v sestavi zunanjega ministrstva, zadnjih enajst let pa deluje kot samostojna vladna služba.

Slovenci po svetu potrebujejo tudi resornega ministra

Drugi člen naše Ustave določa, da je Republika Slovenija pravna država. Glede na to, da zunaj matične domovine živi skoraj četrtina Slovencev, je zakonodajalec že pred leti presodil in odločil, da morajo biti posebni interesi tega velikega dela slovenskega naroda ustrezno zastopani tudi v najvišjem organu izvršne oblasti, v Vladi Republike Slovenije. V ta namen je v zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja zapisal, da urad, ki je centralni organ za to področje delovanja države, vodi minister brez listnice. Tedanja odločitev zakonodajalca se je v letih, ki so sledila sprejemu zakona, izkazala za popolnoma pravilno in zelo koristno.

V uradu je trenutno zaposlenih 18 ljudi. Za financiranje organizacij in dejavnosti Slovencev zunaj Slovenije in za delovanje urada je v držav-

nem proračunu za leto 2014 bilo namenjenih 8.389.474 evrov. Po uredbi o izvajanju finančne podpore za ohranjanje in razvijanje slovenske identitete zunaj RS urad razdeljuje sredstva na podlagi razpisov.

Vzdrževanje socialnega in kulturnega omrežja in dejavnosti - temeljni problem slovenske skupnosti v zamejstvu in po svetu

Eden temeljnih problemov slovenske skupnosti v zamejstvu in po svetu je vzdrževanje narodnega socialnega in kulturnega omrežja in dejavnosti, ki to omrežje oživljajo. V ta namen urad za Slovence v zamejstvu in po svetu vsako leto pripravi dva razpisa za pridobitev nepovratnih finančnih sredstev, posebej za Slovence v zamejstvu in posebej za Slovence po svetu. Z namenom zagotovitve še dodatnih finančnih sredstev iz evropskih skladov za razvoj

in kohezijo se urad aktivno vključuje tudi v prizadevanja za pridobitev teh sredstev.

Za leto 2014 in za prvo polovico leta 2015 je tako značilno zaključevanje projektov slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, ki so bili odobreni v sklopu evropskega teritorialnega sodelovanja Slovenije s sosednjimi državami v programskem obdobju 2007-2013 in v katerih sodeluje slovenska narodna skupnost v vlogi čezmejnih partnerjev. Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je sodeloval pri prizadevanjih za realizacijo teh projektov, saj ti predstavljajo konkreten način oblikovanja skupnega slovenskega kulturnega in gospodarskega prostora. Od 17 projektov, ki so bili v izvajanju, se jih je pet zaključilo do konca leta 2014, trije so se zaključili v prvi polovici letošnjega leta, preostalih devet pa naj bi se do konca letošnjega leta.

Odprtje Tržaško knjižnega središča v Trstu - 23. 6. 2015 - velik dogodek za Urad in Slovence.

Kaj dela Urad za zamejce in Slovence po svetu

Urad Vlade RS za zamejce in Slovence po svetu skrbi, da imajo Slovenci, ki živijo v drugih državah, dostop do slovenskega jezika, možnost obiskovanja slovenskega pouka, možnost nakupa slovenskih knjig ter predvsem kulturno delujejo v slovenskem jeziku. Na območjih, ki so uradno dvojezična, skrbi za uresničevanje mednarodnih zavez sosednjih prijateljskih držav, da Slovenci lahko uresničujejo svoje državljanske pravice v svojem jeziku. Hkrati pa urad koordinira tudi druga slovenska ministrstva, ki z ukrepi pomagajo Slovencem zunaj meja RS. Tako na primer ministrstvo za šolstvo skrbi za mrežo učiteljev slovenskega jezika v zamejstvu, ministrstvo za kmetijstvo za kmetijski razvoj Slovencev v zamejstvu in podobno. Urad se v partnerstvu s predstavniki slovenskih skupnosti v zamejstvu, t. i. krovnimi organizacijami, ukvarja tudi z vprašanjem razvoja slovenske skupnosti in intervenira, ko so ogrožene osnovne funkcije delovanja slovenske skupnosti.

Življenje Slovencev zunaj meja RS ni enako življenju v matični domovini. Trud za uporabo slovenskega jezika je mnogo večji, zato se Slovenci v matični domovini do jezika ne smemo obnašati, kot da je samoumeven, ampak se moramo zanj boriti tako v domači rabi kot v rabi slovenske knjige, glasbe, obiskovanju kulturnih dogodkov. Prav tako Slovenci ne smemo pozabiti, da se slovenski narod ne konča na državnih mejah, ampak je enako slovenski in domač tudi preko meja. Še posebej v obdobju članstva v Evropski uniji in šengenske meje je naša odgovornost, da slovensko skupnost onkraj državnih meja vključujemo v delo matične domovine kot enakovreden in dragocen del slovenskega naroda.

Foto: arhiv Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu
Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc je v Avstraliji pravkar podpisal dogovor med Avstralijo in Slovenijo o t.i. delovnih počitnicah, ki bo omejenemu številu mladih iz obeh držav omogočil pridobitev posebnega vizuma za enoletno bivanje v Avstraliji oz. Sloveniji.

Na Ptuj vabita pestrost in raznolikost ponudbe

V Ptujski kleti hranijo najstarejše vino v Sloveniji, zlato trto iz leta 1917; to je eden najboljših vinskih letnikov v prejšnjem stoletju.

V najstarejšem slovenskem mestu lahko obiskovalci od blizu in daleč uživajo v najrazličnejši ponudbi: v kulturnozgodovinskih in drugih spomenikih, ogledih mestnega jedra in muzejskem bogastvu, uživanju v vodnih športih na Ptujskem jezeru, na igrišču za golf, domačih dobrotah, ki jih ponujajo ptujske in okoliške gostilne, največ pa jih je moč videti na razstavi Dobrote slovenskih kmetij vsako leto maja, eno najlepših in najuspešnejših zgodb pa pišejo vina Ptujске kleti in nekaterih drugih vinogradnikov in vinarjev na Ptujskem.

Pullusova blagovna znamka je dobesedno obnorela svet. Sicer pa je na Ptujskem vinogradništvo živelo že v antični dobi, že stari Rimljani so se naslajali ob kvalitetnih vinih s tega območja. Kasneje je vinogradništvo za nekaj stoletij zamrlo, ponovno pa so ga oživili srednjeveška cerkev, grad in mesto. Dominikanci in minoriti, ki so po letu 1230 prišli na Ptuj, so najprej mošt in vino dobivali kot miloščino. Potem ko so po letu 1438 od gospodov Ptujskih podedovali vina in kleti, pa so se intenzivneje posvetili pridelovanju grozdja in kletarjenju. Vinska zgodovina ptujskih dominikancev se je zaključila ob koncu 18. stoletja, medtem ko so jo minoriti zaključili leta 1945. Ptujsko vinsko zgodbo je nato nadaljevalo združeno ptujsko vinogradništvo in kletarstvo. Kulturna vina ima na Ptujju že skoraj 800-letno tradicijo. V Ptujski kleti ne hranijo samo odličnih vin novejšega obdobja, temveč tudi najstarejše slovensko vino, zlato trto iz leta 1917; to je bil eden najboljših vinskih letnikov v prejšnjem stoletju. V znameniti ptujski vinoteki hranijo še druga izredno stara buteljčna vina, kot npr. zeleni silvanec, letnik 1919, sovinjon, letnik 1921, traminec, letnik 1929, renski rizling, letnik 1935, rumeni muškati, letnik 1943, šipon, letnik 1946, itd.

Za promocijo ptujskih in slovenskih vin skrbijo tudi v Termah Ptuj, kjer že tradicionalno pripravljajo Primusove vinske zgodbe in kjer so obiskovalcem na voljo številne vodne površine, največji kompleks toboganov v Sloveniji, športne površine in eden najlepših velnes centrov v Sloveniji. Ptujске turistične zgodbe ni brez igrišča za golf, ki sodi med najlepša v Sloveniji in širše.

Ptujsko je že od nekdaj znano kot vinogradniško in vinarsko območje. Že nekoč so vina od tod potovala v širni svet, tudi čez lužo.

Letno Ptujsko klet obišče več kot 10.000 obiskovalcev, ki uživajo v ptujskih vinih in vinski tradiciji tega območja, podprti z odlično kulinariko dobrot tega okolja.

V času martinovanja, ko se mošt spremeni v vino, svoje kleti odprejo tudi vinogradniki in kletarji v Haložah, na območju VTC 13, kamor vabita tudi Herbersteinova in Vidova klet. Ptujске mestna vinska pot pa je šele v povojih, čeprav je neizkoriščenih kleti, podobno kot mestnih dvorišč, še veliko. Ob Ptujski vinski kleti so pri tem še najdlje v hotelu Mitra, kjer so za goste odprli Osterbergerjevo klet. Osterberger je bil lastnik hotela, ko je bilo ustanovljeno ptujsko Olepševalno društvo leta 1886. V njem so imeli člani prve sestanke in srečanja, na katerih so zasnovali številne pomembne ptujске projekte. Vino je že od nekdaj imelo pomembno vlogo za Ptuj. Ob trgovini na daljavo je prinašalo tudi večji del dobička. Da je bilo izjemno pomembno, kaže tudi statut mesta Ptujja iz leta 1376, v katerem je mestni gospod, salzburški nadškof, uzakonil tudi pravila okrog vina. Številni Ptujčani so imeli vinograde v Slovenskih goricah in Haložah. Vino so prodajali v lastnih gostilnah, nekateri pa so se ukvarjali z vinsko trgovino na veliko. V čast vinu so nekoč na Ptujju prirejali tudi vinski dan oz. vinski sejem.

Pomembno rekreativno in zabavno območje Ptujčanov je Ptujsko jezero, ki nudi vodne užitke jadralcem, veslačem ter ljubiteljem vožnje z motornimi čolni in vodnimi skuterji.

Na Ptujju že 26 let zapored poteka največji slovenski festival kulinarike podeželja – Dobrote slovenskih kmetij, od letos pa tudi festival kave, ki je nastal zato, da bi mesto bolj živelo.

Ptuj – mesto prireditev in zabave

Društvo

Arsana bo letos že sedmič poskrbelo za največje mednarodno glasbeno poletno dogajanje na Ptuju in širše. V devetih dneh bo na ptujskih odrih v okviru 60 dogodkov nastopilo več kot 200 vrhunskih umetnikov s področja klasične, pop, jazz in etno vokalne in instrumentalne glasbe.

Na Ptuju in okolici se vedno kaj dogaja. Skorajda ni dneva v letu, ko nas ne bi vabila kaka prireditev. Ptuj postaja z bogatim festivalskim dogajanjem vse bolj prepoznavno slovensko in mednarodno festivalsko mesto, v katerem se dobro počutijo tudi vrhunski umetniki.

Dnevi poezija in vina ptujsko poletno dogajanje bogatijo zadnji teden v avgustu. Dneve bodo že tradicionalno spremljali vinski dogodki. Festival organizira Beletrina.

Zvezde pod zvezdami je naslov poletnega gledališkega festivala Mestnega gledališča Ptuj. Program sestavljajo najboljše stvaritve zadnjih sezon. Letos so ga odprli z izvrstno predstavo iLutka. Gre za festival, ki je po kvaliteti in obsegu največji gledališki poletni festival v Sloveniji.

Bazeni energije so najbolj mokra zabava mladih v Sloveniji, pripravljajo pa jo ptujski študenti. V Termah Ptuj bodo že tradicionalno potekali 4. julija od 9. ure naprej.

Vsi

skupaj smo za enakost – prijateljstvo – pomoč je tradicionalna humanitarna prireditev družbe Radio-Tednik Ptuj. To je dan, ko se na Ptuju še posebej veselijo ljudje s posebnimi potrebami. Na prireditvi sodelujejo priznani slovenski ansambli, pevke in pevci.

Poli maraton je ena največjih rekreativnih kolesarskih prireditev v Sloveniji, saj vsako leto privabi nekaj tisoč kolesarjev od blizu in daleč. Letos jih je bilo 4320.

Rimske igre so spektakel poletja na Ptuju. Letošnje, osme, bodo potekale od 20. do 23. avgusta na območju stare Poetovione ob prvem mitreju. 800 Rimljanov bo prestavilo vse takratne družbene sloje; senatorji, meščani, vestalke, legionarji, gladiatorji in sužnji bodo pričarali zgodbe, stare 2000 let.

Spoznajmo Ptuj

Kurentovanje je najstarejša in najmnogičnejša pustna prireditev v Sloveniji in srednji Evropi. Vsako leto si ptujske pustne prireditve z udeleženci iz okrog 15 držav sveta ogleda več kot 100.000 obiskovalcev. Prihodnje, 56. Kurentovanje bo od 2. do 9. februarja 2016.

Ptuj ni samo zakladnica tisočletij, mesto stoterih dobrot, stoterih vrat, temveč tudi mesto, ki ohranja tradicijo sejmarjenja. Najbolj znani ptujski sejmski dnevi do jurjevo (23. aprila), ožbaltovo (5. avgusta) in katarinino (25. novembra).

Kino brez stropa, filmski projekt CID-a Ptuj, ki je do lani potekal na dvorišču ptujskega gradu in v Mestnem kinu z najbolj nepozabnimi delikatesami sedme umetnosti zadnje kinematografske sezone, se letos seli v zaprte prostore Mestnega kina Ptuj.

Festival narodno-zabavne glasbe Slovenije Ptuj je najstarejši in najkakovostnejši tovrstni festival v Sloveniji, pripravlja pa ga družba Radio-Tednik Ptuj. Na njem odpira vrata mladim talentiranim glasbenikom in vsako leto postreže z najmanj 20 novimi polkami in valčki. Letošnje dvodnevno dogajanje bo še posebej zanimivo; tekmovalni del festivala bo potekal 28. avgusta.

Na 13. festivalu sodobne umetnosti Art Stays v organizaciji Društva Art Stays, ki bo potekal na več kot 30 prizoriščih na Ptuj in v okolici od 10. do 18. julija, bo sodelovalo več kot 100 ustvarjalcev iz več kot 20 držav sveta.

Društvo Cesarsko kraljevi Ptuj obuja srednjeveško tradicijo najstarejšega slovenskega mesta.

Orfejkova parada je največja in najstarejša glasbena prireditev v Sloveniji, posvečena rojstvu nove države. Na njej že tradicionalno nastopajo najboljši slovenski glasbeniki, posamezniki in ansamblji. Pripravljata ga družba Radio-Tednik Ptuj in Megamarketing.

24. ORFEJČKOVA PARADA

Ptujska noč je tradicionalna spremljevalka ptujskega občinskega praznika in vsako leto ulice in trge spremeni v največjo mestno zabavo.

V mestu ob Dravi je tradicionalna prireditev tudi martinovanje, saj je Ptuj mesto vina in trte. 11. november ni samo praznik nove vinske letine, temveč dan, ko na Ptuj ustoličijo novega princa karnevala in novo ptujsko vinsko kraljico.

Radio-Tednik Ptuj na Ptujski noči

- petek, 31. julija,
oder Radia-Tednika Ptuj:

Mi2

- sobota, 1. avgusta,
oder Radia-Tednika Ptuj:

Tanja Žagar

RADIOPTUJ
89,8 • 98,2 • 104,3

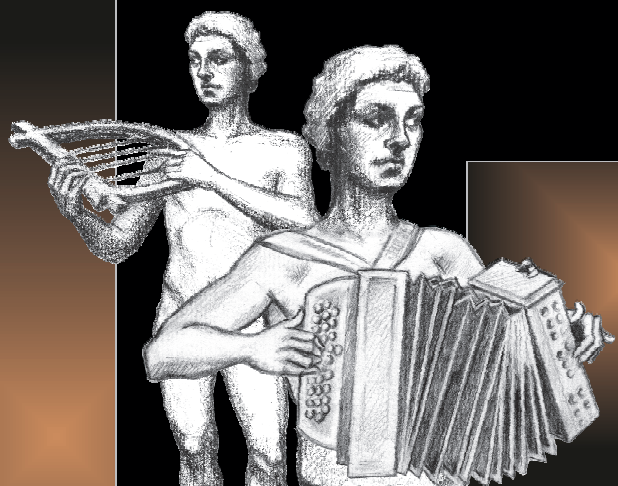
Štajerski **TEDNIK**

www.radio-tednik.si

Štajerski **TEDNIK**
z novim pogledom na dogajanje

ŠTAJERSKI TEDNIK
dostopen tudi na internetu.

Registrirajte se na www.tednik.si

46 festival **NZG** narodno
abavne
lasbe
Ptuj 2015

1. VEČER – prvih 10 let najuspešnejših viž festivala (1969 – 1979)
v izvedbi popularnih ansamblov, 27. avgust 2015 ob 19.30

2. VEČER – festival NZG Ptuj 2015, 28. avgust 2015 ob 19.30

MINORITSKI SAMOSTAN PTUJ

Perutnina Ptuj

JAĞER
TROVINE

MESTNA OBČINA PTUJ

GERŽINA
VIDEOTON

RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA
Regionalni center Moravce

Štajerski
TEDNIK

RADIOPTUJ
89,8 • 98,2 • 104,3

www.radio-tednik.si